

На сьогоднішній час у сфері освіти з'явилися такі тенденції як стрімке зростання кількості дітей та поширення кількості соматичних і психофізичних захворювань у підлітків та молоді, зниження якості освіти. Педагогічна практика показує, що велика кількість школярів та студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності перебуває у стані хронічної втоми, яка є основою нервовопсихічного виснаження. Педагогічні помилки негативно впливають на психіку студентів у вигляді невротичних порушень, що викликає в молоді низький рівень пізнавальної активності, послаблений рівень мотивації навчальної діяльності.

Важливе значення надається збереженню психічного, духовного та соціального здоров'я молоді. Це вимагає створення у навчальному закладі особливої комфортної атмосфери, яка б відкрила кожному студенту позитивний простір для особистісного зростання в інтелектуальній, духовній і соціальній сферах. На досягнення цієї мети мають бути спрямовані зусилля адміністрації, педагогів, медичної та психологічної служб, батьків – тобто всіх учасників навчально-виховного процесу. Для активної соціалізації більшості з них важливим є досягнення успіху та самореалізація в різних видах діяльності, серед яких: клубні форми роботи, екскурсії, конкурси, ігри, валеологічні акції, діяльність громадських організацій.

Однією з основних складових успіху в збереженні і зміцненні здоров'я молоді є їхній позитивний психологічний та емоційний настрій. Він залежить від самопочуття у школі, сім'ї, колі друзів. Від того, яким чином організоване педагогічне середовище, залежить психічний та духовний світ молоді. Конкретні кроки щодо створення комфортного клімату в групі починаються з аналізу результатів діагностування стану здоров'я. Досконале володіння даними про стан здоров'я молоді одночасно із здобуттям соціальної освіти та організацією практичної діяльності студентів, пов'язаної з оволодінням навичками здорового способу життя, допомагає корегувати та покращувати стан здоров'я студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ващенко О. Здоров'язберігаючі технології в загальноосвітніх навчальних закладах / О. Ващенко, С. Свириденко. // Директор школи. – 2006. – № 20. – С. 12–15.
2. Здоров'язберігаючі технології у навчальному закладі / упоряд. О. Колонькова, О. Литовченко. – К. : Шкільний світ, 2009. – 128 с.
3. Концепція формування позитивної мотивації та здоровий спосіб життя у дітей та молоді // Основи здоров'я: книга для вчителя. – К. : Генеза, 2005. – С. 47–57.

Каранфілова Олена Володимирівна (Одеса) – кандидат філософських, доцент кафедри філософії, політології, психології та права Одеської державної академії будівництва та архітектури

Леоненко Марія Ігорівна (Одеса) – студентка гр. А-225 Одеської державної академії будівництва та архітектури

ПРИНЦИПИ ЕКОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОСОФІЇ

У ХХ столітті виникла проблема формування екологічної свідомості. Це відбулося, тому що людство усвідомило наслідки своєї діяльності, які призвели до екологічної кризи. Проявами кризи є нераціональне використання природних ресурсів, забруднення навколишнього середовища, зникнення ряду тварин та рослин. Сьогодні активізувалися дослідження у різних сферах діяльності, які пов'язані з необхідністю розуміння взаємодії людини та природи. Наслідком стало наукове обґрунтування проблеми формування екологічної свідомості особистості, яке має різні варіанти розв'язання.

Суперечливим також є питання формування екологічної свідомості особистості, зокрема, в процесі шкільного навчання. Ця суперечливість викликана тим, що лише з 2011 року предмет «Екологія» включений в типові навчальні плани для старшої школи, а до цього

часу теми з дотичних до нього проблем вивчалися лише оглядово на уроках основ здоров'я, географії та біології. Хоча предмет «Екологія» передбачає всього 0,5 годин на тиждень в 11 класі (лише в школах з профільним екологічним навчанням кількість годин становить 2 на тиждень). В свою чергу, основи здоров'я викладаються в 1-9-х класах, а учні 10 класу залишаються взагалі без спеціальної екологічної підготовки. Останнє, в свою чергу, викликає й другу проблему, а зокрема те, що учні 10 класу не залучаються до практичних занять з екології, а саме до практичної реалізації отриманих на інших предметах знань з охорони оточуючого середовища [2, с. 450].

Застосовуючи історико-логічний метод, науковці виділяють чотири етапи розвитку теорії і практики екологічної освіти, які репрезентують еволюцію ставлення людини до природи залежно від соціально-економічних умов: 1) донауковий етап, що відображений в легендах і міфах давньогрецького періоду; 2) пізній античний час та середньовіччя, що характеризується накопиченням та осмисленням природничих знань, які лягли в основу методологічних засад екологічної та педагогічної науки; 3) становлення і розвиток екології як самостійної науки (кінець XIX – середина XX ст.); 4) новий етап, що починається з середини 60-х рр. XX ст.; визначається загальним загостренням взаємовідносин між суспільством і природою. Виникає соціальна екологія, яка інтегрує природничі й гуманітарні аспекти екологічних проблем; формується екологічна освіта і виховання у сучасному вигляді [3, с. 376]. Тому серед екологічних пріоритетів сучасності особлива увага приділена розвитку освіти для сталого розвитку, всебічному розвитку екологічної освіти і культури [3, с. 384].

Рудишин С. вважає, що екологічні знання входять до філософського, загальнонаукового, конкретно-наукового знань та методики й техніки дослідження. Визначити суть і цілі освіти й виховання педагогіці допомагають філософські науки, вони враховують дію загальних закономірностей розвитку суспільства та природи, сприяють коригуванню спрямованості педагогічного процесу.

Філософія екологічного мислення знаходить відображення у вигляді чотирьох законів-афоризмів американського еколога Б. Коммонера: все пов'язано з усім; все має кудись діватися; природа знає краще; ніщо не дається задарма [3, с. 384].

Сучасна наука сприймає природу як організм, в який включено людину, а біосфера є глобальною екосистемою. Тому людина зацікавлена у відновленні та збереженні навколишнього середовища, вихованні нового покоління, яке буде дбати про оточення.

Розвиток новітніх технологій не є однозначним. Наукові досягнення одночасно збільшують рівень безвідходної продукції та знаходять нові шляхи відвернення екологічної катастрофи.

Екологічна культура є динамічною, відкритою системою ціннісних орієнтацій і настановлень, основною метою якої є відтворення і збереження природних ресурсів, накопичених суспільством протягом усього історичного розвитку. Екологічна культура органічно включає необхідні суб'єктові екологічні знання, сукупність навичок їх застосування, а також екологічно продумані технології, які слід впроваджувати в суспільне життя [2, с. 460].

Сучасна наука глибоко втручається в природу речей, у людську природу, що потребує пошуку меж такого впливу, формулювання тих етичних орієнтирів, які дозволяють або забороняють людині, вченому ХХІ ст. конструювати світ відповідно «до свого бажання», спираючись на науку. Тим більше, що посткласична наука інакше, ніж класична, розглядає особистість людини, що пізнає, вченого. Психолого-індивідуальні особливості й особистісні риси дослідника тепер не вважаються тим, що відводить від істини, а розглядаються як необхідний момент адекватного пізнання об'єкта [1, с. 27].

Отже, екологічна освіта і виховання потрібні для того, щоб розв'язати суперечливості єдності системи «біосфера – людство» за допомоги: взаємодії людини та природи; оцінювання людини як частини природи; розуміння того, що виживання людства залежить від збереження різноманіття планети. «Шлях до майбутнього лежить у розумінні нашої біологічної природи, у визнанні її обмеженості, її потенційних можливостей і у використанні

цієї природи для повернення до неї, для створення кращого світу – морально кращого для всіх нас» [1, с. 28].

В умовах техногенної цивілізації моральний закон, на якому наголошував І. Кант, має бути у нас узгоджений з моральним ставленням до природи, до біосфери, бо це і є умовою морального ставлення людини до самої себе. Така, більш широко витлумачена, моральність є умовою виходу з екологічної кризи та розв'язання глобальних проблем людства [1, с. 28].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кириленко К. М. Екологічна проблематика в контексті сучасних культурологічних досліджень / К. М. Кириленко // *Культура і мистецтво у сучасному світі*. – 2015. – № 16. – С. 19 – 29.
2. Набочук О. Ю. Розвиток екологічної свідомості особистості: актуальність проблем / О. Ю. Набочук // *Проблеми сучасної психології*. – 2013. – № 20. – С. 449 – 463.
3. Рудишин С. Філософські основи екологічної освіти: генезис, сучасні тенденції розвитку / С. Рудишин // *Філософія освіти*. – 2011. – №1/2. – С. 375 – 389.

Секція 4

ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДУХОВНОЇ ТА СВИТОГЛЯДНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Білгородська Олена Євгенівна (Одеса) - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри рисунка, живопису та архітектурної графіки, Архітектурно-художнього інституту Одеської державної академії будівництва та архітектури

Перепелиця Оксана Володимирівна (Одеса) - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри рисунка, живопису та архітектурної графіки, Архітектурно-художнього інституту Одеської державної академії будівництва та архітектури

ТВОРЧІ ГУРТКИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ФОРМА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

У руслі трансформаційних процесів в Україні в системі освіти відбулися кардинальні зміни в уявленні про цілі освіти, коригування системи цінностей, інноваційні форми співпраці викладача і студента в навчальній і позанавчальній діяльності, самоорганізації діяльності студента у конкретній сфері. Цінність освіти визначається значущістю освіченості людини в суспільстві. Завдання сучасної освіти є навчання навчатися, навчання працювати, навчання співіснувати, навчати жити. Сучасні ВНЗ мають забезпечувати відповідні умови щодо підготовки фахівців здатних інтегрувати теоретичні знання і практичні вміння в цілісну систему, застосовувати їх у нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях, адаптуватися до мінливого середовища, генерувати нові творчі ідеї та втілювати їх в життя [1, с. 142].

У сучасній педагогічній концепції акцентовано увагу на активні форми навчально-педагогічного процесу – взаємодія, співпраця викладача і студентів, що сприяє переведенню студента з пасивного споживача знань і умінь в активного творця.

Освітнє середовище ВНЗ має відповідати таким завданням: різнобічний розвиток індивідуальності майбутнього фахівця на основі виявлення задатків і здібностей; формування інтересів і потреб; формування умінь та навичок, необхідних для творчої активності та саморозвитку; виховання в молоді любові до майбутньої професії; виховання культурної і моральної людини [1, с. 141]. Майбутній архітектор у процесі навчальної підготовки повинен розвивати творчі та дослідницькі здібності, щоб ефективно реалізувати свої можливості в індивідуальній професійній діяльності. Набуті у процесі навчання студентом знання, вміння, навички не означають розвиток.

Процес набуття знань повинен відбуватися під час індивідуальної самостійної діяльності, щоб вносити нові елементи у процес пізнання. Організувати управління